

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ven. Viri Thomæ Malleoli A Kempis, Canonici Regvlaris
Ordinis D. Avgvstini. Opera Omnia**

Thomas <von Kempen>

Dvaci, 1625

De scrutino super dilecto, & donis gratiæ eius. XV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45790](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45790)

subtractum. Sufficiebat mihi, & satis erat ad omnem lætitiæ varietatem. Sicut volebam, sic ille erat, & quicquid mihi præcipiebat, libenter acceptabam, meque illi totaliter & promptè donabam. Et concors animus & tranquillitas magna nobiscum. Nec fuit ausus quisquam nostrum irrumpere silentium, illo nimirum sic iubente per os suum: *Adiuvo vos filia Ierusalem, per eas præas hinnulosq; camporum, ut non susciteris, neque euigilare facias dilectam, donec ipsa velit.* Iam nunc perpende, si vales verba mea sentire; quantum mihi de absentia dilecti necesse sit dolere, cuius ex presentia omnibus bonis cœpi abundare. Ad hæc respondi: Scio, quid loqueris; experimento sæpius probavi, quod dicis. Sed in hoc consolemur; quia eius dispensatio voluntatis, nostræ deuotionis est profectus. Et nunc quæ dixisti, gratanter suscepi: sed adhuc perfectius ea vellem audire. Tardioribus enim sensu, opus est morosior declaratio.

CAPVT XV.

De scrutinio super dilecto, & donis gratia eius.

I. Benedictus Deus, qui non amouit misericordiam suam à me. *Act. Psal. 65.*

sum igitur, pio rursus scrutinio quærens; si quando te sine interna consolatione reliquerit dilectus, quid interim agis? quid etiam super hoc consulis? quali quoque arte possit reconciliari vel reuocari? Rogo te charissima & deuota Christi amica, nihil horum sileas à me, quæ venerim interrogare. Potes prodesse hac vice, pandendo mihi quod piè sentis. Ex tuis sermonibus potero mensurare pondus mei doloris? an iustè sit vel iniustè quòd dolui. Vidi enim te quandoque hilarem, quandoque verò tristem; rursusque consexi gaudentem, & ex te perpenti aliquantulum me. Sed causam huius mutationis hanc reor esse potissimam, de transitu & reditu vnici dilecti tui. In quo casu plura te percurrisse intelligens, informandus accessi.

2. At illa: Desiderijs tuis annuens, conabor saltem modicè propalare, quæ intra me aguntur; siue cum fuero cum dilecto, siue cum abactata remanserò sola, expectando eum quem diligit anima mea. Sanè hoc primum noueris: quantum mihi gaudij & dulcedinis eius confert gratia, tantum doloris & amaritudinis ministrat illius absentia. Sed cur sic dispensat vices suas, deceret eum potius dicere quàm me. Audies autem eum compereuro verba carminis mei; quia postremò introducemus eum ad nos, sedensque in medio nostri, docebit nos ordinationem suam, quam solitus est exhibere amantibus. Sed iam audi patienter me, & imperfectum eloquium meum non sit tibi graue. Ad excitandum namque corda nostra inuicem conuenimus, ut vel pariter lugramus, vel ex amore inuicem gaudeamus. *Væ enim soli: Eccli. 4.*
quia

quia cum ceciderit in aliquam tristitiam vel tentationem, non
habet subleuantem. Et si fuerint duo pariter, confortabuntur
mutuo; dum vno tristante alter consolationem ingerit; aut si
consolari respicit, compassionem mox præbet, & super amico
contristari vehementer incipit; sicque fit, vt aut pariter gau-
deant; aut de ablato gaudio, lachrymis se mutuis consolentur.
Et quamuis adhuc dolor de aduersa causa vel de re flebili inest,
animæ quiores tamen fiunt; quia tam vnicae se inueniunt, vt
rebus mutatis, corda minimè mutari seu corrumpi potuerint.
Quis non diceret, considerata hac animorum tam fida concordia,
Ecce quàm bonum, & quàm iucundum, habitare fratres in vnum?

Psal. 127.

Dona gra-
tiæ Dei
erga ani-
mam.

3. Possum igitur liberius tibi dicere, quod sentio; quia ni-
doli vel captiōnis in te formido. Ecce iste dulcissimus Sponsus,
& dilectissimus amicus meus, Dominus meus Iesus. Christus,
amator animarum sanctarum, ex amore cessare non valens,
attractit me miseram ad se; & cum non essem, dedit mihi esse
viuere, sapere, & communi hac frui luce. Contulit & renasci
per gratiam baptismi, & suorum me vestiuit gloria meritorum.
Dehinc, cum multis peccatis me deformassem, & inepta ad
redamandū essem, non aspexit ad meam foeditatem, sed ad suam
miserationum suarum. Etenim adhuc longius me vagantem
vocauit per gratiam suam, non sinens me perire in hoc seculo.
Prouidit deinde locum mihi ad pausandum modicum, quamdiu
in hoc fragili corpore dego. Non est tamen vera pausatio, ne-
que diuturna ista qualiscunque habitatio sub vnibra dilecti. Illa
est vera pausatio, quæ post præsentis vitæ labores percipitur in
patria. Est tamen suo modo suauis quædam animæ reuelatio ad
Deum suspirantis, exutam se videre à grauibus sæculi nexibus;
& illic iam esse, quo possit dilecto plenius seruire, atque in secre-
to silentio sibi & illi vacare.

4. Non defuit etiam diuersis necessitatibus meis, iuuans & in-
tentationibus primitiuis. Frequenter quoque me sermonibus
utilibus instruxit, confirmans me in verbis suis. Et sicut nouellæ
plantationes rigari solent imbribus, sic internis me rigauit con-
solationibus: ne tanquam testa, virtus in me inchoata arefceret.
Et dixit mihi: Si volueris & audieris me, videbis omne bonum.
Si feceris, quæ dico, eris amica mea. Si me elegeris & super omnia
amaueris, fiet tibi à Patre meo quodcumque petieris. Si autem
me dimiseris, erit tibi hoc in offendiculum, & ponam zelum
meum contra te. Et cum quaesieris alterum, non tibi diu place-
bit: sed in tedium & amaritudinem conuertetur, quia ego salus
& vita sum animæ. Et conuertit me ad eum, qui benefecit mihi;
& exultans me de puluere terrenæ affectionis, statui in corde
meo,

meo, de reliquo vivere illi soli: quoniam nihil melius eo, nec vllum salubrius hoc pacto.

5. Eant & requirant, quicumque volunt, quem ament, & cui seruiant; mihi compertum est, hunc verum esse animæ virum; pro quo nec mori erit difficile, vt eius semper inhæream amanti. Adhæsi ergo illi, placuit enim mihi; nec meliorem inuenire potui. Talem enim vehementissimè desideravit anima mea, quo nemo maior, nec melior, nec dignior esset, & qui omnibus bonis afflueret. Et quia multum benignus erat, consolatoria adhuc verba dabat; præuidens sollicitè, ne quidam asperitate & duritia nimia me terrerent & frangeret; sed quod leue ac suaue esset ad portandum, magis imponent & docerent; vt sic affectus initiatus meliùs traheretur, ac fortius in amatum tenderet, nec resliret. Meliùs (inquit) docebitur & proficiet, si non coactè sed sponte prouocetur. Faciliùs suscipiet iugum meum, si amor magis per præmia inuitauerit, quàm timor per supplicia terruerit. Quod si impulsu indiget, solerti moderamine tamen fiat, ne violentia subruatur. Ipse enim sciebat, quid nouellæ plantationi expediret; & quid mihi postmodum vtilitatis hæc ipsa pietas conferret, maximè instante probationis tempore; cum possem faciliter recogitare, quanta in initio fecisset animæ meæ, & ideo non deficerem in aliquo certamine. Nec mox mihi indicare voluit, quæ & quanta in eius seruitio passura essem: sed lætis quandoque permiscuit tristitia, considerans imbecillitatem & incapacitatem primò nascentis fruticis, donec ad ardua conualescerem.

6. Post hæc circumduxit me, & docuit, atque portauit in humeris suis. Circumduxit per paginas sacras, & sancto flamine me armavit cõtra diaboli nequitas. Proposuit mihi omnium virtutù specularia, sanctos videlicet patriarchas & prophetas, ac noui testamenti gloriosa luminaria. Circumduxit me etiã per loca eremi & tabernacula Ægypti; vbi vigere inceperat & crescere monachorù ac cœnobarum nomen magnificum, qui suis exemplis imitabile & credibile fecerant suaue esse iugum Domini, & amarã atque fallacem latam viam sæculi. Domuit me sicut mater paruulum, frangens mihi nuces spirituales, & inferens faucibus meis nucleos, quia dulces erant ad vescendum. Inuestiga, si potes, quid significant, & vbinam tales inueniatur. Aperie codicem Apostolicum, & coniectis oculis lege, si potes tanta capere mysteria. Reuolue Esaiam, inspice Euangelium, lumen omnium luminarium; & vide, si non producant ex se dulcissimos nucleos. Quicquid ex his inuenis obscurum & intellectu difficile, nucleus in testa est. Sed si audieris exponi, & intellexeris quod

Obscuritas in sacris literis nucleus est in testa.

quod ante non potuisti, testa nucis frangitur, & dulcedo nucis saporefcit in corde. Sic & in alijs fententijs subtilioribus affimandum est. Vnde & tot potes intueri nuces, quot fensus latentes.

Ioan. 19.

7. Et quomodo putas, portauit me in humeris? Fecit hoc quotiescunq; infirmitatem meam aspexit: nec tamen abiecit, neque despexit, sed patienter & longanimiter me sustinuit. Portauit etiam me in humeris suis, quando alijs inspirauit, & virtutem dedit patiendi infirmitates meas, & quicquid in me reprehensibile erat. Portauit adhuc multo charius me in humeris suis, quando baiulans sibi crucem exiuit in eum (qui dicitur, caluarie) locum, vbi & crucifixus est. Ego enim ibi portabar ab ipso magis, quam crux ipsa. Et erant onera grauiora humeris eius peccata mea, quam hoc lignum crucis. Nam propter me portata est crux illa, non propter ipsum. Meruit tamen dedicari & honorari propter eum, qui baiulauit eam, & mortuus est in ea.

1. Reg. 18.
Cognatio
fyncera
guę.

1. Ioan. 3.

8. O quantum mihi super omnia amandus est & venerandus, cuius merito & gratia sic quaesita sum & redempta? Erit igitur mihi dilectus iste sicut vnicus matri suę. Et ego veraciter noui, quia nequaquam eius conuenio dilectioni. Tamen quicquid praesumpsi, de illius processit dignatione. Et consequens non fuit, vt illo tam benignę se gerente ad me, non occurrerem ad vicarios amplexus. Memoriter teneo, quid dixerit Dauid: *Quis sum ego, vt fiam gener regis?* Sed est longę maior ista, quam illa affinitas: quia hæc est cælebs & sincera cognatio, vbi caro & sanguis locum non habent, sed fides inuiolata, & bonę conscientię ad Deum interrogatio. De qua & ille discipulus, quem amabat plurimum Iesus, dicit: *Quia maior est, qui in nobis est, quam qui in mundo.* Deus enim charitas est, & ipsa hanc cognationem parturit. Cum ergo Dauid tantum se humiliat, vt gener terreni regis fieret; quam humiliter me oportet sentire, quod Rex Regum Dominus, me pauperulam dignatur agnoscere, & ad sui amorem trahere?

9. Fecit itaque mecum non sicut merui; sed quemadmodum benevolentissima virtus eius dignabatur, sicut per omnia charitati & infinitę bonitati eius placere videbatur. Felix & benedicta anima, diuini amoris vinculo colligata. Quam nobilis & ingenua; quę tam sanctę copulę non ignorat vota? Et quia iam prolixior sermo de dilecto processit, nec tamen quod quaerebas, narratum est, ex ordine alius succedat, quem ipse nobis dulcem ac fructuosum facere dignetur.

C A-